

Sygn. akt II Cgg 40/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2018r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: SSO Barbara Konińska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Małgorzata Kotlarz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 maja 2018r. w R.

sprawy z powództwa H. B.

przeciwko Spółce (...) S.A. w B.

o naprawienie szkód górniczych

1. oddała powództwo;
2. odstępuje od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej.

SSO Barbara Konińska

Sygn. akt II Cgg 40/17

UZASADNIENIE

Powód H. B. pozwem z dnia 24 listopada 2015r. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) SA w K. kwoty 310.000 zł

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu w związku

z uszkodzeniem, a przede wszystkim pochyłym budynkiem mieszkalnym powoda położonym na stanowiącej jego własność nieruchomości opisanej w KW Nr (...) Sądu Rejonowego w Rybniku. Na uzasadnienie podał, że szkody na nieruchomości były zgłaszane pozwanej przez poprzednich właścicieli nieruchomości w latach 2001-2003 a następnie przez powoda począwszy od 2009r., zaś kolejne a zarazem znaczne uszkodzenia pojawiły się w latach 2013-2015. Wskazał też, że pozwana przyznała, że należy przeprowadzić rektyfikację budynku powoda, lecz prostowanie bryły budynku jest ekonomicznie nieopłacalne, wobec czego powód domaga się zapłaty odszkodowania.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o odrzucenie pozwu powołując się na powagę rzeczy osądzonej, względnie o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami postępowania. Pozwana zarzuciła przedawnienie roszczeń powoda i wskazała, że koszt naprawy budynku jest znacznie niższy i winien wynieść nie więcej niż 240.000 zł.

Postanowieniem z dnia 26 stycznia 2016r. Sąd oddalił zarzut powagi rzeczy osądzonej odmawiając odrzucenia pozwu wobec tego, iż powaga rzeczy osądzonej dotyczy wyłącznie rozstrzygnięć obejmujących to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami (art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c.).

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2017r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174 § 1 pkt. 4 k.p.c. a następnie w dniu 25 września 2017r. podjął je z udziałem następcy prawnego (...) SA w K. – Spółki (...) SA w B., która podtrzymała stanowisko wyrażone w odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie było, iż do uszkodzenia budynku mieszkalnego stanowiącego własność powoda /odpis KW nr (...) Sądu Rejonowego w Rybniku – k. 5-9 akt/ w postaci jego wychylenia od pionu doszło na skutek ruchu zakładu górniczego, oraz iż odpowiedzialność za poniesioną z tego tytułu przez powoda szkodę ponosi obecnie następca prawny (...) SA w K. - pozwana Spółka (...) SA w B., jako nabywca zorganizowanej części przedsiębiorstwa (...) SA w K. (art. 554 k.c.).

Jak Sąd ustalił na podstawie opinii biegłego Z. L., którego wyliczeń ostatecznie żadna ze stron nie kwestionowała, koszt robót związanych z rektyfikacją budynku na nieruchomości powoda wynosi 250.404,28 zł brutto, koszt opracowania dokumentacji na wykonanie rektyfikacji łącznie 8.610 zł brutto, zaś koszt uzupełnienia brakującej części elewacji wschodniej 6.371,00 zł brutto /opinia biegłego Z. L. – k. 272-332, 394-403 akt, protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018r. – 00:02:12-00:28:31/. Koszt odtworzenia budynku z uwzględnieniem jego naturalnego zużycia wynosi 285.300 zł brutto /opinia biegłego J. P. – k. 76-149, 180-183 akt, protokół rozprawy z dnia 19 stycznia 2017r. – 00:02:59-01:00:00/.

Okoliczność, iż poprzednik prawny pozwanej - (...) SA w K. wyrządziła szkodę w nieruchomości powoda w postaci wychylenia budynku została stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23 listopada 2006r. sygn. XX Cgg 49/06. Wyrokiem tym Sąd oddalił powództwo poprzedników prawnych powoda w zakresie, w jakim domagali się oni zapłaty odszkodowania w sumie pieniężnej w związku z wychyleniem budynku wynoszącym w dacie wydania wyroku 20,06 mm/m stwierdzając, że było możliwe przywrócenie stanu poprzedniego i koszt przywrócenia stanu poprzedniego nie przekracza rażąco wysokości poniesionej szkody /wyrok jak wyżej z uzasadnieniem – k. 168, 173-179 akt Sądu Okręgowego w Katowicach sygn. XX Cgg 49/06/.

Prawomocny wyrok z dnia 23 listopada 2006r. w sprawie sygn. XX Cgg 49/06 Sądu Okręgowego w Katowicach przesądził (art. 365 § 1 k.p.c.), iż naprawienie szkody w postaci wychylenia od pionu w budynku powoda przez przywrócenie stanu poprzedniego było już w 2006r. technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione. Ustawa z 4 lutego 1994r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947 j.t.), w oparciu o której przepisy wydany został wyrok w tej sprawie przewidywała sekwencyjny charakter relacji pomiędzy restytucją naturalną a odszkodowaniem pieniężnym – roszczenie o zapłatę odszkodowania pieniężnego powstawało dopiero wówczas, gdy przywrócenie do stanu poprzedniego jest niemożliwe lub nadmiernie kosztowne. Zatem najpóźniej z uprawomocnieniem się wyroku z dnia 23 listopada 2006r. w sprawie sygn. XX Cgg 49/06 Sądu Okręgowego w Katowicach, co miało miejsce w dniu 29 grudnia 2006r. /zarządzenie z dnia 26 lutego 2007r. – k. 197 akt sygn. XX Cgg 49/06 Sądu Okręgowego w Katowicach/ poprzednicy prawni powoda uzyskali informację o szkodzie i sprawcy szkody. Co więcej, skoro poprzednicy prawni powoda w pozwie z dnia 18 lutego 2006r. jako sprawcę szkody wskazali (...) SA w K. /pозew jak wyżej – k. 2-3 akt sygn. XX Cgg 49/06 Sądu Okręgowego w Katowicach/ przyjąć należy, iż wiedzę o sprawcy szkody i osobie zobowiązanej do jej naprawy posiadali już w chwili wytoczenia tegoż powództwa.

Zwiększenie pochyłu budynku na nieruchomości powoda do około 25 mm/m /opinia biegłego Z. L. – k. 272-332, 394-403 akt, protokół rozprawy z dnia 19 kwietnia 2018r. – 00:02:12-00:28:31/ stanowi zatem wobec braku naprawy pochylenia /okoliczność bezsporna/ powiększenie się rozmiarów tej samej szkody. Jak wynika zaś z opinii biegłego J. P., której w tym zakresie powód nie kwestionował, eksploatacja górnicza prowadzona w latach 2007r. do 2015r. spowodowała w rejonie nieruchomości powoda możliwość wystąpienia szkód nie większych niż III kategoria w dolnej jej granicy, co w ogóle mogło nie prowadzić do powstania uszkodzeń w zabezpieczonym budynku /opinia biegłego J. P. – k. 76-149 akt/. Zatem rację ma pozwana, iż gdyby pochylenie budynku zostało we właściwym czasie usunięte przez rektyfikację i odpowiednie zabezpieczenie budynku obecnie nie musiałyby występować jakiegokolwiek szkody tegoż budynku, lub wystąpiłyby jedynie nieodczuwalny niewymagający naprawy jego przechył.

Powód wytaczając powództwo w listopadzie 2015r. wniósł je po upływie terminu przedawnienia określonego art. 442¹ k.c. wynoszącego 3 lata od dowiedzenia się o szkodzie i sprawcy szkody. Fakt, iż powód a wcześniej jego poprzednicy prawni przez tak wiele lat utrzymywali budynek bez żądania jego rektyfikacji aż do wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2014.613 j.t.), czyniąc to na własne ryzyko nie ma wpływu na bieg terminu przedawnienia, który upłynął przed wejściem w życie tejże ustawy. Twierdzenia powoda co do tego, iż nie zauważył przed 2013r. pochyłu budynku nie zasługują na wiarę jako nielogiczne i są bez znaczenia wobec tego, iż o przechyle budynku co najmniej od 2006r. i sprawcy szkody wiedzieli jego poprzednicy prawni będący jego rodzicami – H. i G. B..

Co prawda pełnomocnik powoda wskazywał, iż powód został utrzymywany w błędnym przekonaniu przez pracowników (...) SA w K., iż rektyfikacja budynku nie jest możliwa przed zakończeniem działalności górniczej w rejonie nieruchomości powoda, jednakże powód nie przedstawił żadnego dowodu na tę okoliczność (art. 6 k.c.). Przeciwnie, jak sam zeznał na rozprawie w dniu 22 maja 2018r. rozmowy dotyczące naprawy szkody związanej z pochyleniem budynku prowadził z pozwaną dopiero w 2013r., a więc wiele lat po upływie terminu przedawnienia określonego art. 442¹ k.c. /zeznania powoda – protokół rozprawy z dnia 22 maja 2018r. – 00:03:38-00:42:31/.

W toku wymiany pism przed wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie, oraz w treści zawieranych z powodem ugód (...) SA w K. stwierdzała, iż skutek ruchu zakładu górniczego nastąpiło „wychylenie budynku mieszkalnego w kierunku południowo-wschodnim” oraz że „ze względu na planowaną eksploatację górniczą i możliwość zmiany rozmiaru wychylenia, określenie sposobu i terminu naprawy wychylenia będzie przedmiotem odrębnego postępowania” /ugoda z dnia 10 kwietnia 2013r. – k. 51 akt i z dnia 16 stycznia 2014r. – k. 52 akt/. Jednak propozycje te zostały sformułowane po upływie terminu przedawnienia liczonego od powstania szkody w postaci odczuwalnego przechyłu budynku, co miało miejsce najpóźniej w 2009r., wobec czego nie mogły stanowić uznania powództwa przerywającego jego bieg (art. 123 § 1 pkt. 2 k.c.).

Nadto nie można uznać, by pozwana w ten sposób zrzekła się zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 k.p.c.). Poprzedniczka prawna pozwanej proponowała powodowi rektyfikację budynku bądź odszkodowanie z zagwarantowaniem wyburzenia budynku, na co nie zgadzał się powód /pisma stron i protokół z posiedzenia komisji negocjacyjnej – k. 10-16 akt/. Przy tym oświadczenia te sporządzone zostały w ramach obligatoryjnego przedsądowego postępowania ugodowego. W ramach tego postępowania strony nie doszły do porozumienia w zakresie naprawy szkody w postaci przechyłu budynku, w związku z czym poinformowano powoda o możliwości dochodzenia swych roszczeń w toku procesu /protokół z posiedzenia komisji negocjacyjnej – k. 13 akt/. Składający oświadczenie o zrzeczeniu się przedawnienia musi zaś wprost lub w sposób dorozumiany objawić swoją wolę, że rezygnuje z przywileju, jaki stwarza przedawnienie, tzn. że pomimo upływu okresu przedawnienia będzie można dalej skutecznie dochodzić od niego spełnienia świadczenia. Nie wystarczy, aby było to tylko oświadczenie wiedzy, lecz oświadczenie o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia powinno zawierać wyraźny zamiar rezygnacji przez dłużnika z możliwości podniesienia wobec wierzyciela tego zarzutu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2004r., II CK 68/04). Tymczasem zarówno treść protokołu negocjacyjnego jak i treść ugód zawartych z powodem nie pozwala na stwierdzenie, by pozwana lub jej poprzedniczka prawna zrzekła się zarzutu przedawnienia w zakresie naprawy szkody polegającej na przechyle budynku.

Zarzutu tego zresztą nie można za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.). Nawet najbardziej uzasadnione roszczenia muszą zostać oddalone, jeśli strona znacznie uchybiła terminowi do wszczęcia postępowania mającego na celu ich realizację (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 maja 2016r., V ACa 874/15). Powód zaś złożył pozew po wielu latach od upływu terminu przedawnienia roszczenia.

Nadto jak ustalono, powód był jednym ze spadkobierców G. B. /odpis KW nr (...) Sądu Rejonowego w Rybniku – k. 5-9 akt, zeznania powoda– protokół rozprawy z dnia 22 maja 2018r. – 00:03:38-00:42:31/. Nie wykazał jednak, czy spadkobranie nastąpiło na podstawie ustawy, czy testamentu i ilu było

spadkobierców G. B.. Tym samym powód nie wykazał, jaki był jego udział w prawie własności nieruchomości nabytej na podstawie sukcesji generalnej. W efekcie powód nie wykazał też w jakim zakresie prawa i obowiązki majątkowe G. B. przeszły na jego rzecz (art. 922 § 1 k.c. w zw. z art. 6 kc.).

Częściowo powód nabył prawo własności nieruchomości również na podstawie postanowienia o podziale majątku wspólnego, dziale spadku i zniesieniu współwłasności /odpis KW nr (...) Sądu Rejonowego w Rybniku – k. 5-9 akt/. Powód nie wykazał jednak, czy na podstawie podziału majątku wspólnego, dziale spadku i zniesienia współwłasności nabył wierzytelności przysługujące uczestnikom tego postępowania z tytułu szkód górniczych związanych z przechyłem budynku mieszkalnego, a tym samym, czy i w jakim zakresie roszczenia z tym związane przeszły na powoda. Nie wykazał zwłaszcza, by w ogóle przedmiotem dziale spadku i zniesienia współwłasności była wierzytelność z tytułu szkód górniczych zindywidualizowana co do tytułu i co do wysokości (art. 509 k.c. w zw. z art. 6 k.c.).

W efekcie powód nie wykazał w jakim zakresie uprawniony jest do dochodzenia wierzytelności związanych z przechyłem budynku (art. 509 k.c. i art. 922 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c.).

Oddaleniu podlegało też żądanie powoda w zakresie żądania zasądzenia kwoty 6.371,07 zł brutto związanych z kosztem naprawy wschodniej elewacji budynku, która zgodnie z twierdzeniami powoda miała ulec uszkodzeniu w 2014r. /k. 202 akt/, wobec braku wykazania związku tej szkody z ruchem zakładu pozwanej (art. 6 k.c.). Jak wynika bowiem z treści opinii biegłego J. P. elewacja ta została uszkodzona nie w związku z wpływami górniczymi, lecz na skutek usunięcia przybudowanego do budynku mieszkalnego pomieszczenia gospodarczego /opinia biegłego J. P. – k. 179-183 akt/. Jak wynika z treści § 4 ugody z dnia 17 lutego 2014r. zawartej pomiędzy powodem i poprzednikiem prawnym pozwanej powód oświadczył, iż odszkodowanie za koszty rozbiórki, wywóz i składowanie gruzu w wysokości określonej w tej ugodzie zaspokaja w całości jego roszczenia z tytułu uszczerbku majątkowego doznanego wskutek uszkodzenia budynków gospodarczo-garażowych na nieruchomości powoda /ugoda jak wyżej – k. 204 akt/. Powód zaś obciążony w tym zakresie ciężarem dowodu z art. 6 k.c. nie wykazał, by to pozwana lub osoby, za których działania pozwana ponosi odpowiedzialność dokonały usunięcia pomieszczenia gospodarczego przybudowanego do budynku mieszkalnego powoda w sposób powodujący uszkodzenie tejże elewacji (art. 6 k.c.). Przeciwnie, z twierdzeń powoda wynikało, iż on sam przeprowadzał rozbiórkę budynku gospodarczego, zatem to on ponosi odpowiedzialność za ewentualną szkodę powstałą w wyniku wykonania prac rozbiórkowych powodujących, jak sam to określił „oberwanie tynku” na wschodniej elewacji budynku. Nadto jak wynika z opinii uzupełniającej biegłego Z. L. /k. 422-425 akt/ ta część budynku mieszkalnego nigdy nie była otynkowana, czemu powód nie zaprzeczył. W efekcie powód nie wykazał, by w ogóle poniósł jakąkolwiek szkodę w postaci uszkodzenia tynku w tej części budynku nie przedstawiając żadnego dowodu na okoliczność tego, by w ogóle tenże tynk uprzednio istniał.

W tej sytuacji Sąd oddalił powództwo wobec braku podstaw do jego uwzględnienia przewidzianych ustawą z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2005.228.1947 j.t.) oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2014.613 j.t.).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążania powoda kosztami procesu na rzecz pozwanej. Sąd uznał, iż w toku przedprocesowej wymiany pism i w treści zawieranych ugód poprzedniczka prawna pozwanej swym działaniem wywołała u powoda błędne przekonanie, co do słuszności jego żądania. Dodatkowo Sąd uwzględnił, iż to ruch zakładu górniczego spowodował przechył budynku mieszkalnego, którego naprawę z uwagi na zarzut przedawnienia będzie musiał powód przeprowadzić we własnym zakresie i na własny koszt. To zaś wszystko w ocenie Sądu stanowi podstawy do przyjęcia, że zachodzi szczególnie wypadek uzasadniający brak obciążenia powoda kosztami procesu na rzecz pozwanej.

Sędzia:

/SSO B. K./

Sygn. akt II Cgg 40/17

R., dnia 6 czerwca 2018r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować wpływ uzasadnienia wyroku;
2. doręczyć odpis wyroku wraz z uzasadnieniem:
 - pełnomocnikowi powoda – r.pr. M. K.,
 - pełnomocnikowi pozwanej – r.pr. M. H.;
3. przedłożyć akta po upływie 21 dni od wykonania lub z wpływem.

SSO Barbara Konińska